

Niðurstöður álagningar 2010

Niðurstöður álagningar opinberra gjalda á tekjur einstaklinga liggja nú fyrir. Í stuttu máli má segja að upplýsingar úr skattframtölum beri órækan vitnisburð um þau umskipti sem urðu í efnahagslífi þjóðarinnar haustið 2008. Framteljendum á skattgrunnskrá fækkaði nú í fyrsta skipti í langan tíma, laun og hlunnindi drögust saman um rúma 38 milljarða en atvinnuleysisbætur hækkuðu hins vegar á milli ára um 16,7 milljarða. Nú töldu 27.638 manns fram atvinnuleysisbætur á skattframtali, sem er margfalt fleiri en á undanförnum árum. Þá tóku 10.254 út séreignarlífeyrissparnað og 39.184 nýttu sér sérstakan rétt til að tak út séreignarlífeyrissparnað. Tæpir 35,9 milljarðar voru greiddir úr séreignarsjóðum en þar af var tæpur 21 milljarður sérstök útborgun. Greiðslur úr séreignarlífeyrissjóðum vega þannig upp tekjutap vegna lægri launa en séreignarlífeyrissparnaður verður hins vegar aðeins tekinn út einu sinni. Bótagreiðslur og úttekinn sparnaður vega þannig tímabundið upp tekjutap en tekjuskattstofn hækkaði um 1,5% á milli ára, eða 11,9 milljarða, þrátt fyrir að greidd laun hafi lækkað um 5,8%.

Fjármagnstekjur lækkuðu nú um 28,4% eða tæpa 55,2 milljarða. Undanfarin ár hafa söluhagnaður og arðgreiðslur hækkað mest fjármagnstekna en nú hefur dregið mjög mikið úr söluhagnaði sem var aðeins um 13,2 milljarðar, saman borið við 151,3 milljarða fyrir tveimur árum. Arðgreiðslur lækkuðu nú um 11,2 milljarða en 31.592 færri fengu greiddan arð af hlutabréfum árið 2009 en árið 2008. Aðeins 5.725 fjölskyldur töldu fram arðgreiðslur á framtali 2010, sem segir sína sögu um ástand á fjármálamarkaði. Þá vekur það athygli að vaxtatekjur hafa minnkað mikið, eða um 30,7 milljarða, eða 28%. Vaxtatekjur af innlendum og erlendum verðbréfum lækkuðu um hartnær 70%. Hér gætir áhrifa af falli bankanna en þeir töpuðu miklum fjármunum sem landsmenn höfðu lagt í ýmiss konar verðbréfasjóði sem voru í vörlu bankanna. Vaxtatekjur af verðbréfum eru vextir, verðbætur, gengisbreytingar og affallatekjur, og því gætir hér áhrifa breyttra markaðsaðstæðna, gengis og verðlags.

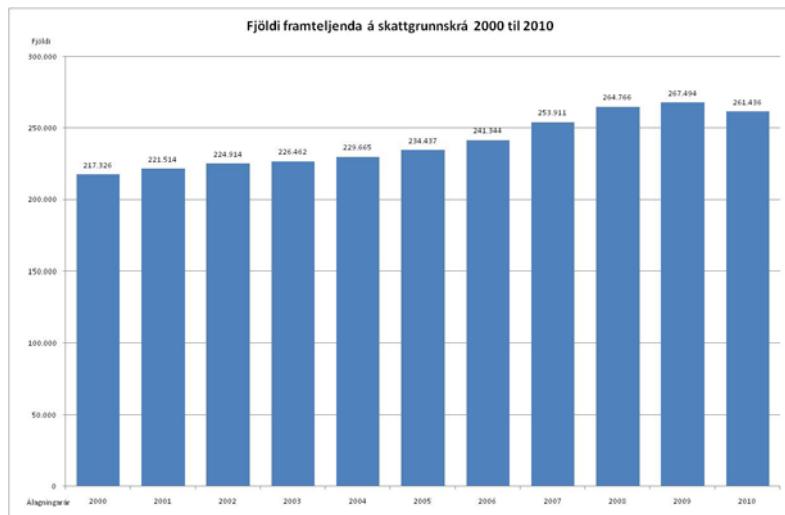
Matsverð eigna landsmanna hækkaði nú um fjögur prósent á sama tíma og skuldir hækkuðu um 12%. Eignir jukust um 147,4 milljarða en skuldir um 209,3 milljarð, tæpum 62 milljörðum meira en eignir. Þetta er annað árið í röð sem skuldir aukast meira en eignir en skuldir hafa hækkað um rúma 120 milljarða umfram eignir á síðustu tveimur árum. Þá vekur helst athygli að verðbréfaeign jókst um 59,2 milljarða, eða 27,1% á sama tíma og vextir af verðbréfum lækka um nær 70%. Það er ekki ólíklegt að menn hafi selt verðbréf árið 2008, hugsanlega gengistryggð, og lagt féð inn á ríkistryggða innlánsreikninga. Menn hafa svo keypt verðbréf á árinu 2009. Innlendar innstæður lækkuðu nú um tæpa 19 milljarða frá álagningu 2009.

Nú var tæpum 7,5 milljörðum minna lagt á einstaklinga í tekjuskatta, eða 3,4% minna en í fyrra. Álagður tekjuskattur til ríkis, almennur tekjuskattur og fjármagnstekjuskattur lækkuðu um 8,9 milljarða, eða 8%. Almennur tekjuskattur lækkaði um 4,9 milljarða, eða 5,3% og fjármagnstekjuskattur lækkaði um 20,4%. Persónuafsláttur var hækkaður mikið, eða um 24%, við álagningu 2009 og vegur sú hækjun á móti hærra skatthlutfalli en tekjuskattur var hækkaður úr 22,75% í 24,1% og þar að auki var lagður 8% hátekjuskattur á tekjur umfram 4.200 þús. seinni helming ársins 2009. Tekjuskattur var lagður á 20.918 færri nú en í fyrra. Hér skiptir nokkru að nú voru um sex þúsund færri á skattgrunnskrá en í fyrra og munar þar um að erlendir ríkisborgarar á skattgrunnskrá voru um átta þúsund færri en fyrir ári. Nú voru 6.950 færri einstaklingar með útsvarsskyldar tekjur. Nýr auðlegðarskattur nemur 3,8 milljörðum, en skatturinn var lagður á 3.817 fjölskyldur. Hann er lagður á eignir einhleypra, sem áttu meira en 90 milljónir og hjóna sem áttu meira en 120 milljónir í eignir umfram skuldir.

Loks hækkuðu bætur um tæpa níu milljarða en þar af hækkuðu vaxtabætur um 1,3 milljarða. Forsendur bóta voru óbreyttar en bætur hækka vegna minni tekna, hærri vaxtagjalda og skulda.

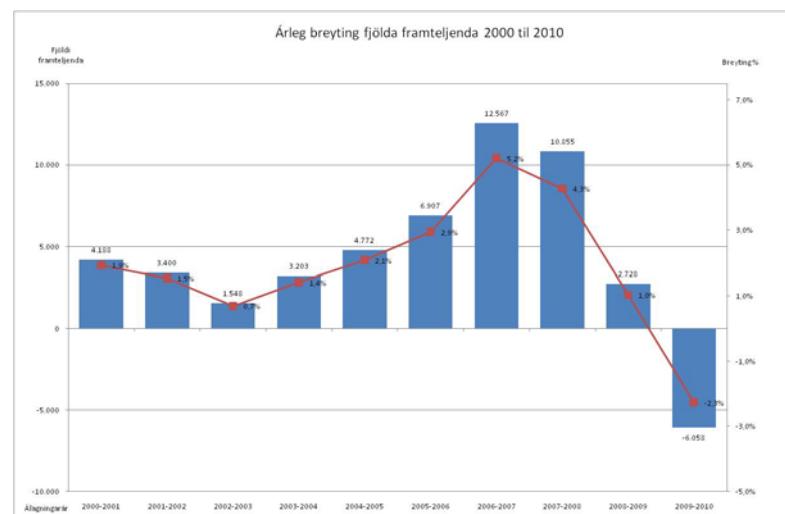
Framteljendum fækkar

Á síðustu árum hefur framteljendum á skattgrunnskrá fjölgæð mikið. Árið 2000 voru þeir 217.326 en við álagningu nú voru 261.436 á skattgrunnskrá. Framteljendum hefur þannig fjölgæð um 44.109, eða rúman fimmtung á tíu ára tímabili. Nú voru færri framteljendur á skattgrunnskrá en við álagningu í fyrra; 261.436 saman borið við 267.494.

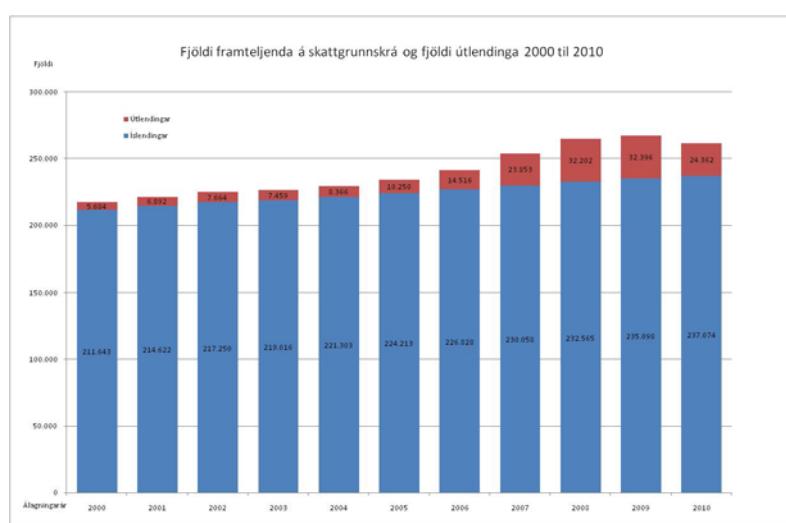
Sex þúsund færri

Allt frá álagningu árið 2004 hefur framteljenda á skattgrunnskrá fjölgæð mikið ár frá ári. Framteljendum fjölgæði þannig um 12.567 á árinu 2006, eða um 5,2%, og 10.855 á árinu 2007, eða 4,3%. Nú fækkaði fólk á grunnskrá um 6.058, eða 2,3%. Þetta er í fyrsta skipti sem fækkar á skattgrunnskrá á milli ára.

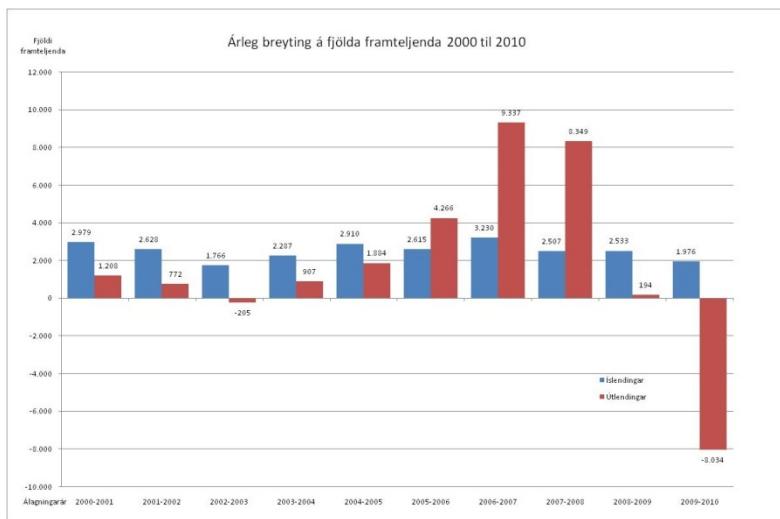
Margir skattskyldir útlendingar

Á undanförnum árum hefur fjölgæð mun meira á skattgrunnskrá en nemur náttúrulegri fjölgun landsmanna. Framteljendum hefur því fjölgæð vegna þess að útlendingar hafa flust til landsins í miklum mæli. Við álagningu árið 2000 voru 5.684 skattskyldir einstaklingar með erlent ríkisfang. Útlendingar voru því um 2,6% landsmanna. Árið 2009 voru 32.396 útlendingar skattskyldir hér á landi, eða rétt rúm 12% einstaklinga á skattgrunnskrá.

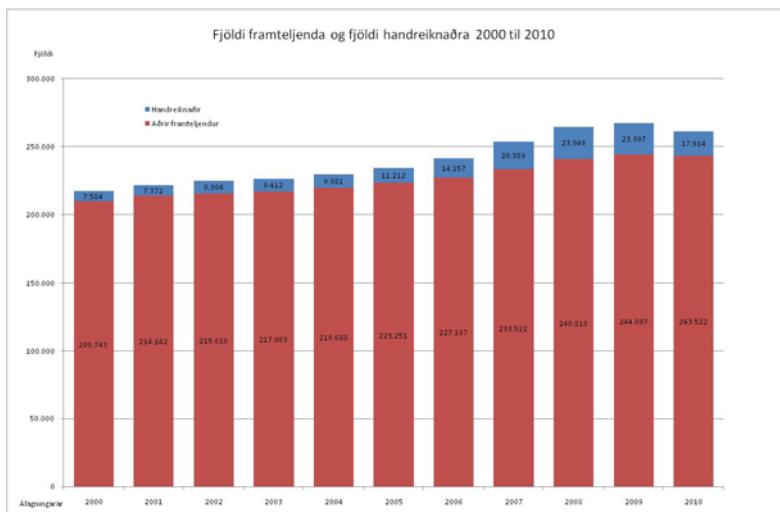
Útlendingum fækkar

Þrátt fyrir að framteljendum á skattgrunnskrá hafi fækkað nokkuð á milli ára fjölgaði Íslendingum á skattgrunnskrá um 1.976 frá álagningu 2009. Fækkunin skýrist því af því að 8.034 útlendingar fluttu frá landinu umfram þá sem fluttu til landsins árið 2009. Útlendingar koma og fara frá landinu og því segir fjöldi útlendinga sem skráðir eru á grunnskrá ekki til um það hversu margir útlendingar eru í landinu á hverjum tíma.

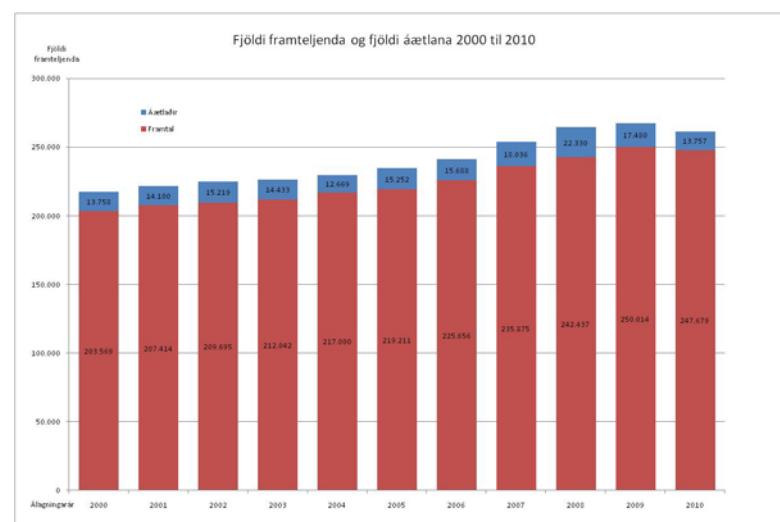
Færri handreknaðir

Skattar framteljenda sem af einhverjum orsökum hafa ekki verið reiknaðir í álagningarkerfi ríkisskattstjóra, eru handreknaðir. Hér er iðulega um einstaklinga að ræða sem hafa hluta tekna sinna erlendis. Þegar fleiri hafa komið til landsins til lengri eða skemmri dvalar hefur þurft að handrekna skatta fleiri skattgreiðenda. Nú þurfti hins vegar að handrekna skatta 5.483 færri skattgreiðenda en árið 2009.

Fleiri skila – færri áætlanir

Langflestir skila skattframtali fyrir skilafrest eins og vera ber. Hins vegar eru enn margir sem skila ekki framtali. Skattar þessara framteljenda byggjast því á áætlun eða mati skattstjóra. Nú voru skattar 13.757 einstaklinga áætlaðir af skattstjóra, saman borð við 17.480 í fyrra og 22.330 árið áður. Skattar mun færri framteljenda voru því byggðir á ætlun í ár en undanfarin ár, eða 5,3%, saman borð við 8,4% við álagningu 2008.

Útlendingar um helmingur áætlana

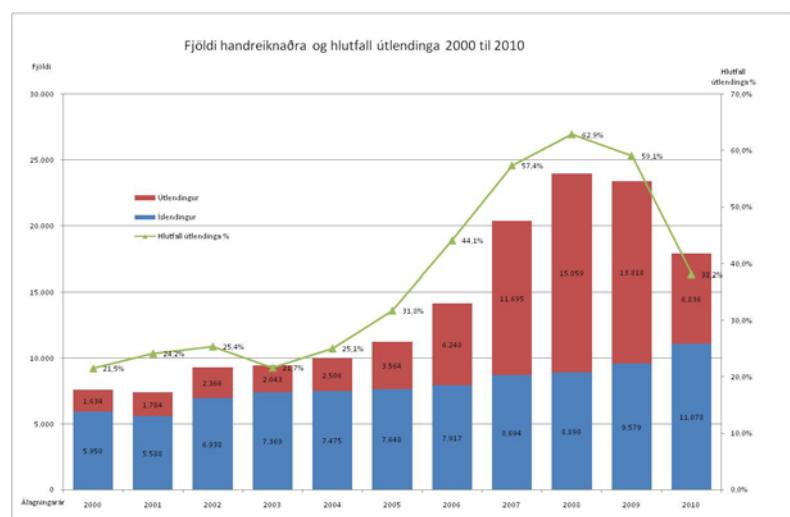
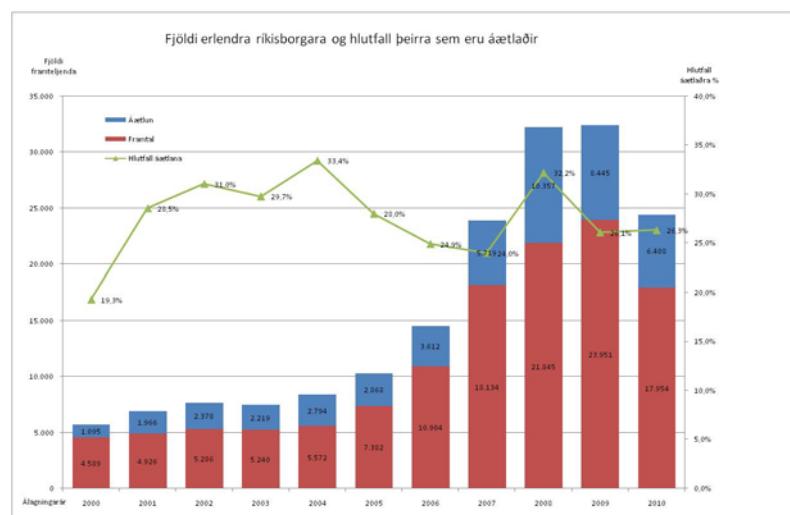
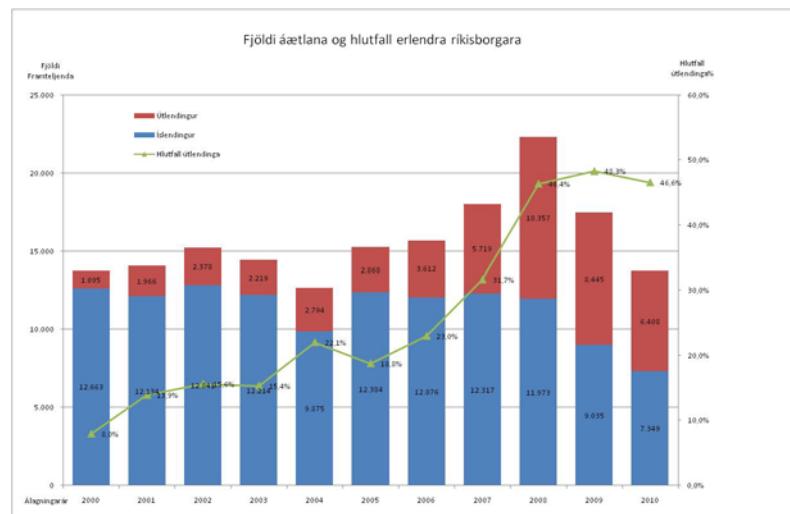
Erlendir ríkisborgarar voru tæpur helmingur þeirra 13.757 sem ekki skiluðu framtali fyrir skilafrest. Eftir því sem fleiri koma til landsins til lengri eða skemmi dvalar er meira um að menn skili ekki framtali. Ýmsar ástæður kunna að vera fyrir því að fólk skilar ekki skattskýrslu eins og því ber að gera. Margir yfirgefa landið án þess að tilkynna það skattyfirvöldum.

Flestir skila framtali á réttum tíma

Þó svo að útlendingar séu stór hluti þeirra sem skattstjórar áætla opinber gjöld skila langflestir þeirra 24.362 erlendu ríkisborgara sem eru á skattgrunnskrá skattskýrslu til skattayfirvalda. Þrátt fyrir að erlendum ríkisborgurum hafi fjölgað mjög mikil í landinu á undanförnum árum hefur þeim sem trassa að skila framtali ekki fjölgað að tiltölu, heldur þvert á móti. Skattstjóri áætlar nú tiltölulega færri útlendingum skatta en árið 2008.

Færri handreknaðir

Skattar þeirra sem fá hluta af tekjum sínum erlendis eru handreknaðir. Á undanförnum árum hafa margir útlendingar komið til landsins og þá hefur þurft að handrekna skatta þeirra. Árið 2007 og 2008 þegar flestir komu til landsins voru erlendir ríkisborgarar um 60% þeirra sem lagt var á með sérstakri handrekningsreglu. Nú hefur mjög dregið úr aðflutningi fólks og um leið hefur þurft að handrekna skatta tiltölulega færri einstaklinga.

Færri útlendingar handreknaðir

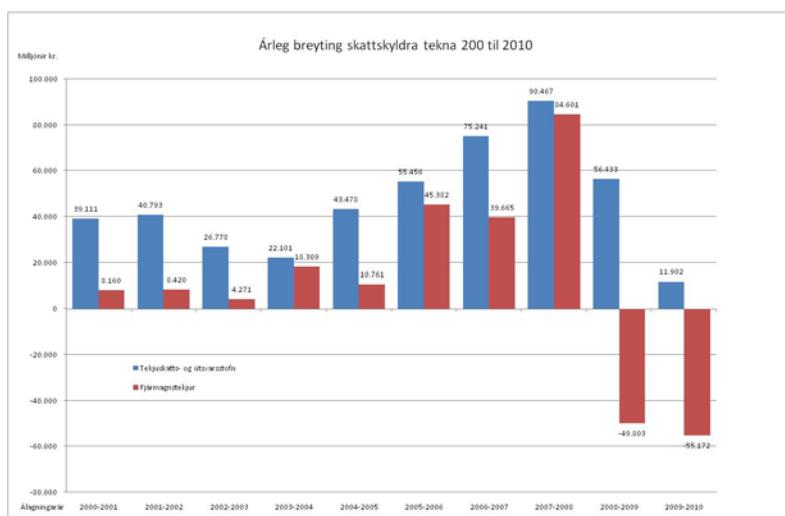
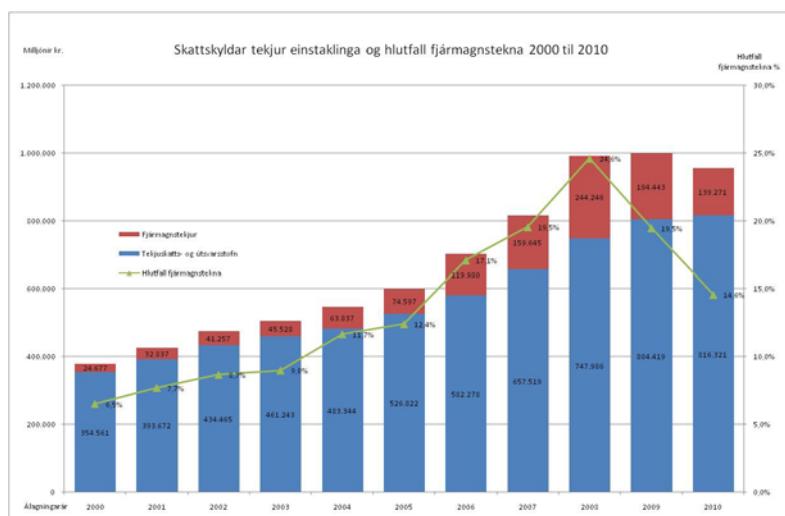
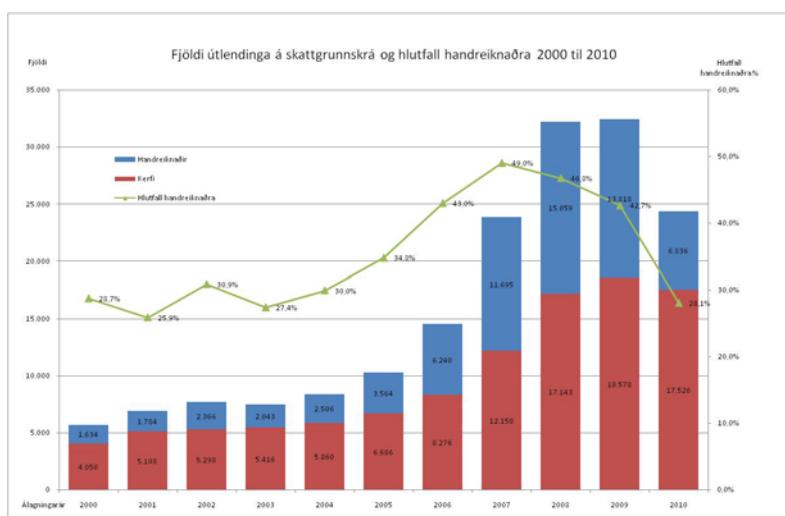
Færri útlendingar komu til landsins 2009 en undanfarin ár til skemmri dvalar en nú þurfti að handrekna skatta um 28,1% þeirra erlendu ríkisborgara sem skráðir eru hjá skattyfirvöldum. Þeim útlendingum sem ekki eru handreknaðir hefur hins vegar fækkað lítið. Það lítur þannig út fyrir að fækkað hafi á skattgrunnskrá vegna þess að margir sem komu til landsins árið 2008 og 2009 hafi snúið aftur til síns heima.

Skattskyldar tekjur minnka

Á undanförnum árum hafa skattskyldar tekjur landsmanna hækkað mikið ár frá ári. Þá hefur vægi fjármagnstekna einnig aukist mikið á síðustu árum. Landsmenn töldu nú fram tæpa 956 milljarða í skattskyldar tekjur en þar af voru fjármagnstekjur tæpir 139,3 milljarðar, eða 14,6%. Nokkuð hefur dregið úr vægi fjármagnstekna ef árið 2008 er haft til hliðjónar en þá var um fjórðungur skattskyldra tekna fjármagnstekjur. Ekki þarf að fjölyrða um að verðmæti krónanna sem landsmenn töldu nú fram til skatts hefur rýrnað mikið.

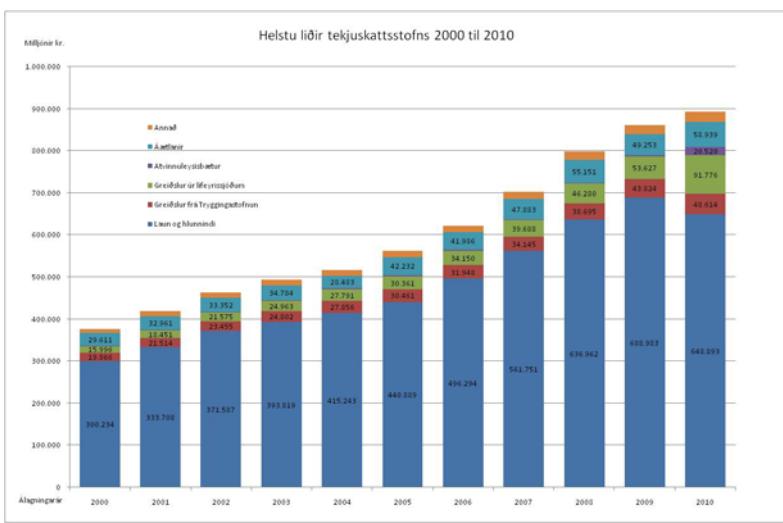
Fjármagnstekjur lækka mikið

Skattskyldar tekjur voru nú 43,3 milljörðum, eða 4,3%, lægri en í fyrra en hér munar mest um mikla lækkun fjármagnstekna sem voru tæpum 55,2 milljörðum lægri en fyrir ári. Fjármagnstekjur lækkuð um 28,4% á milli ára. Tekjuskatts- og útsvarsstofn hækkaði hins vegar um 11,9 milljarða eða 1,5%. Hér er um að ræða alger umskipti frá því sem verið hefur. En tekjur landsmanna, og þá sérstaklega fjármagnstekjur, hafa vaxið gríðarlega hratt á undanförnum árum.

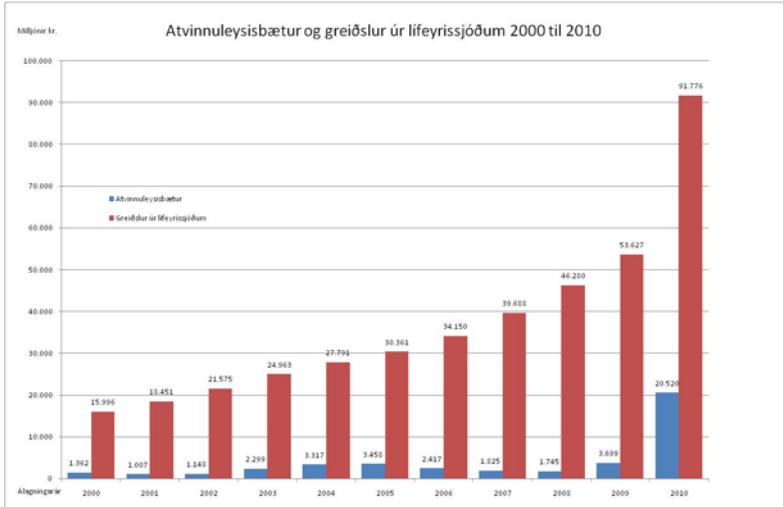
Launagreiðslur dragast saman

Þó svo að tekjuskattsstofn hafi hækkað um 1,5% á milli ára hefur samsetning skattskyldra tekna breyst. Laun og starfstengdar greiðslur, að viðbættum greiðslum og hagnaði einstaklinga með rekstur á eigin kennitölu, lækkuðu nú um rúma 40 milljarða, eða um 5,8%. Hins vegar voru greiðslur úr lífeyrissjóðum, greiðslur úr séreignarsjóðum og sérstök greiðsla séreignarlífeyris mun hærri nú en í fyrra. Launa- og fjármagnstekjur lækkuðu þannig um hátt í hundrað milljarða en á móti hækkuðu lífeyrisgreiðslur og bætur.

Gengur á séreignarsparnaðinn

Árið 2009 tóku landsmenn út tæpa 91,8 milljarða úr lífeyrissjóðum. Þar af voru tæpir 15 milljarðar teknir út úr séreignarlífeyrissjóðum sem almenn útborgun til þeirra sem eru 60 ára og eldri. Í upphafi árs 2009 tók gildi heimild, fyrir þá sem eru yngri en 60 ára, til að taka út eina milljón af séreignarsparnaði sínum á nýu mánuðum, eða 111 þús. á mánuði. Alls nýttu 39.184 manns sér þessa tímabundnu heimild og tóku út tæpan 21 milljarð til að bæta sér upp tekjumissi.

Atvinnuleysisbætur hækka

Atvinnuleysisbætur hækkuðu nú um 16,8 milljarða en Vinnumálastofnun greiddi 27.638 manns 20,5 milljarða í atvinnuleysisbætur árið 2009, samanborið við 3,7 milljarða árið 2008. Atvinnuleysisbætur jukust mikið á milli framtalsáranna 2008 og 2009, þær voru 1,7 milljarðar skv. skattframtölum ársins 2008 en þá töldu 4.560 manns fram atvinnuleysisbætur á framtali. Hér er því um alger umskipti að ræða.

Fleiri þiggja félagslega aðstoð

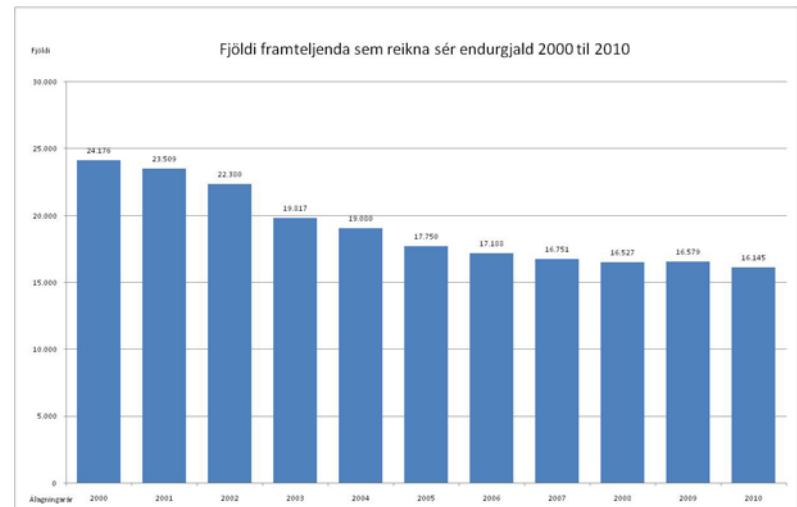
Húsaleigubætur og félagsleg aðstoð sveitarfélaga hækkaði nú um 51% á milli ára. En 4.278 manns töldu fram félagslega aðstoð eða 17,6% fleiri en fyrir ári. Húsaleigubætur og félagsleg aðstoð voru 1,8 milljarðar skv. framtölum 2010, 614 milljónum hærri en í fyrra.

Framtöl einstaklinga 2009 og 2010
Skattskyldar tekjur einstaklinga

Alagningarár (i milljónum króna)	Tekjur		Breytingar '09-'10		Fjöldi		Breytingar '09-'10	
	2009	2010	Milljónir kr.	%	2009	2010	Fjöldi	%
Laun, hlunnindi, lífeyrir o.fl.:								
Laun, starfsg. o.fl.	662.289	624.103	-38.187	-5,8%	181.682	177.284	-4.398	-2,4%
Greiðslur frá Tryggingastofnun	43.824	48.614	4.790	10,9%	48.149	47.086	-1.063	-2,2%
Greiðslur úr lífeyrissjóðum	53.627	91.776	38.149	71,1%	43.195	42.613	-582	-1,3%
Séreignarlífeyrissjóðum	2.130	14.955	12.826	602,2%	2.061	10.254	8.193	397,5%
Sérstök útborgun séreignarsparnaðar	20.971						39.184	
Aðrar tekjur	5.488	6.620	1.132	20,6%	42.109	44.364	2.255	5,4%
Husaleigubætur, aðstoð og styrkir	1.205	1.820	614	51,0%	3.639	4.278	639	17,6%
Atvinnuleysisbætur	3.699	20.520	16.821	454,7%	10.370	27.638	17.268	166,5%
Tekjur erlendis frá	338	607	269	79,5%	218	265	47	21,6%
Tekjuskatts- og útsvarsstofn	804.419	816.321	11.902	1,5%	237.686	235.976	-1.710	-0,7%
Fjármagnstekjur	194.443	139.271	-55.172	-28,4%	184.626	182.699	-1.927	-1,0%
Samtals	998.862	955.592	-43.270	-4,3%				
Fjöldi framteljenda á grunnskrá					267.494	261.436	-6.058	-2,3%

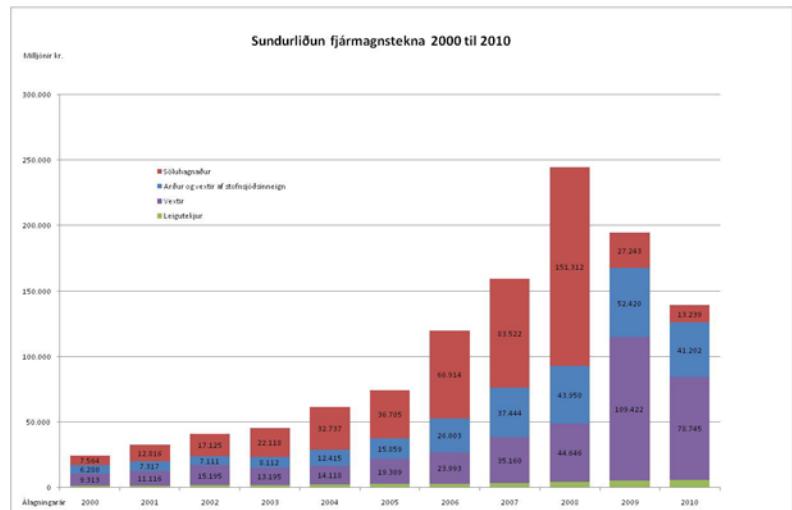
Færri reikna sér endurgjald

Breytingar á lögum um einkahlutafélög og tekjuskatt lögaðila hafa leitt til þess að einstaklingar sem áður ráku fyrirtæki sín á eigin kennitölu hafa séð sér hag í því að stofna einkahlutafélag um reksturinn. Á sama tíma og framteljendum á skattgrunnskrá fjölgaði um tugþúsundir fækkaði þeim sem reiknuðu sér endurgjald. Við upphaf síðasta áratugar reiknuðu 24.176 manns sér endurgjald. Nú, tíu árum síðar, reiknuðu 16.145 sér endurgjald vegna vinnu við eigin atvinnurekstur, 434 færri en við álagningu 2009. Reiknað endurgjald lækkaði um 574 milljónir, eða 6%.

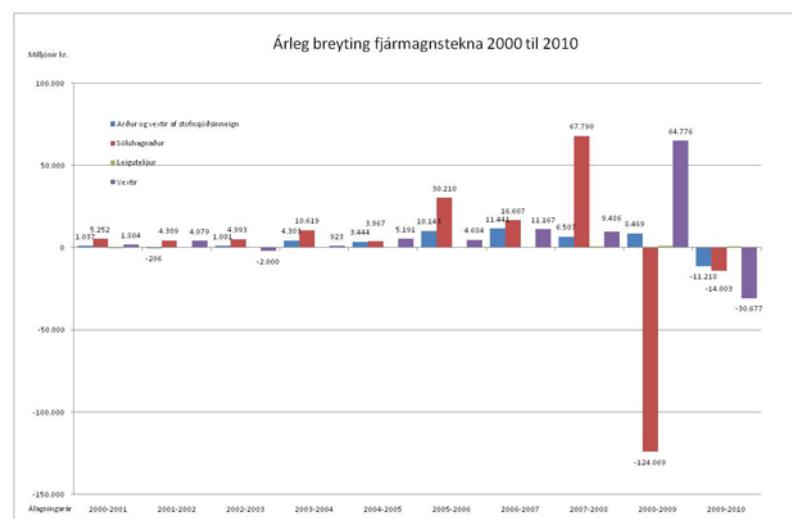
Fjármagnstekjur lækka

Fjármagnstekjur hækkuðu gríðarlega mikil í síðasta áratuginn. Þegar markaðsverð hlutabréfa og verðbréfa hækkaði myndaðist hagnaður þegar bréf voru sold eða innleyst. Þegar bankarnir urðu gjaldþrota töpuðust hins vegar gríðarleg verðmæti sem landsmenn áttu í hlutabréfum og öðrum verðbréfum. Eignir fíllu í verði og fáir högnumust því á sölu verðbréfa og annarra eigna árið 2009. Söluhagnaður sem var 151,3 milljarðar skv. framtölum ársins 2008 var nú rúmir 13,2 milljarðar. Söluhagnaður hefur ekki verið svona líttíll síðan 2001.

Líttill söluhagnaður

Eins og gefur að skilja má kenna gjaldþroti bankanna um það að fjármagnstekjur dragast nú mikið saman. Bankarnir fjármögnuðu verðbréfaviðskipti og höfðu þannig áhrif á markaðsverð eigna. Nú fæst ekki lengur fé til verðbréfakaupa, flest hlutafélög berjast í bökkum og verð eigna hefur almennt fallið. Aðeins 1.347 töldu fram söluhagnað af hlutabréfum í ár, saman borið við 4.985 fjölskyldur í fyrra. Vaxtatekjur af verðbréfum lækkuðu einnig mikið en þessi liður hækkaði mikið í fyrra.

Fáir fengu greiddan arð

Aðeins 5.725 fjölskyldur töldu fram arð á framtali 2010, saman borið við 37.317 fjölskyldur í fyrra. Arðurinn dróst saman um 11,2 milljarða, eða 21,4%. Ástæða fyrir þessari breytingu er vafalaust sú að stór almenningshlutafélög fóru í þrot árið 2008. Þá er fólk hugsanlega smeykt við að hætta fé sínu með því að kaupa hlutabréf.

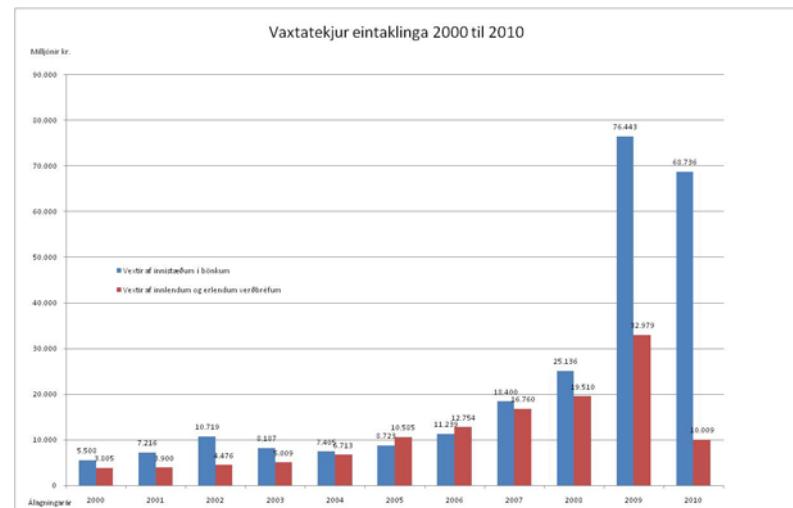
Framtöl einstaklinga 2009 og 2010 Fjármagnstekjur einstaklinga

Alagningarár Upphæðir i milljónum króna	Tekjur		Breyting '09-'10		Fjöldi		Breyting '09-'10	
	2009	2010	Milljónir kr.	%	2009	2010	Fjöldi	%
Arður og vextir af stofnsjósinneign	52.420	41.202	-11.218	-21,4%	37.317	5.725	-31.592	-84,7%
Vaxtatekjur	109.422	78.745	-30.677	-28,0%	168.989	171.247	2.258	1,3%
Leigutekjur	5.358	6.084	725	13,5%	7.061	6.491	-570	-8,1%
Söluhagnaður	27.243	13.239	-14.003	-51,4%	4.985	1.347	-3.638	-73,0%
Fjármagnstekjur samtals	194.443	139.271	-55.172	-28,4%	184.626	182.699	-1.927	-1,0%

*Fjármagnstekjur eru taldar fram af því hjóna sem hefur hært tekjur og því vísa tölur um fjölda framteljenda með fjármagnstekjur til fjölda fjölskyldna en ekki einstaklinga.

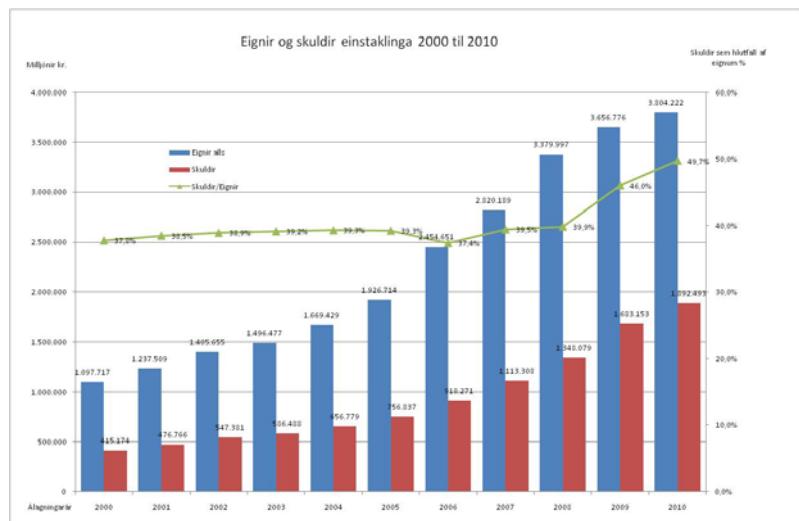
Bankainnstæður lækka

Í fyrra voru innstæður áritaðar á skattframtöl landsmanna en við það að skattayfirvöld fengu upplýsingar um bankainnstæður afhentar frá bönkunum nær þefolduðust framtaldir vextir af innstæðum. Vextir af bankainnstæðum, sem einnig voru forskráðir, hækkuðu því mikið á milli áranna 2008 og 2009. Nú voru vaxtatekjur af innstæðum í bönkum hins vegar tæpum 7,4 milljörðum lægri en í fyrra en ástæða þess er sennilega sú að vextir og verðbætur voru lægri árið 2009 en árið 2008, menn hafa keypt verðbréf fyrir fé sem komið var fyrir á ríkistryggðum innlásreikningum og loks má ætla að einhverjir hafi gengið á varasjóði. Vextir voru tæpum 30,7 milljörðum lægri en árið 2009 en hér skiptir sköpum að vextir af verðbréfum lækkuðum um tæpa 23 milljarða, eða um 69,6%. Hér er oft um að ræða innlausn á innlendum og erlendum skuldabréfum en vaxtatekjur af þeim voru mun minni nú en undanfarin ár.

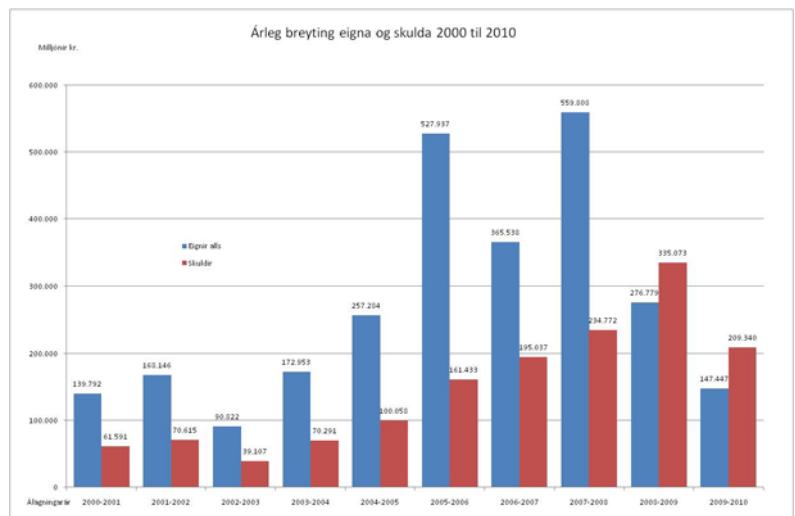
Gengur á eigið fé

Síðasta áratuginn jókst verðmæti eigna ár fá ári. Bróðurpartur eigna alls almennings er bundinn í fasteignum. Þær eru færðar á fasteignamatsverði, sem þýðir að viðskipti með til þess að gera fáar eignir leiðir til hækjunar á matsverði. Þessari eignamyndun hefur fylgt aukin skuldasöfnun. Allt frá árinu 2007 hafa skuldir aukist hraðar en eignir en nú eru skuldir rétt um helmingi lægri en matsverð eigna, eða um 1.892 milljarðar á móti 3.804 milljörðum.

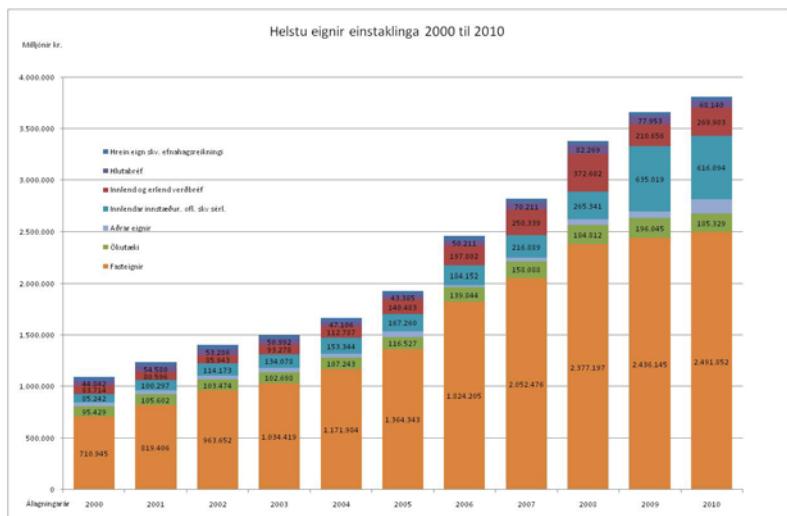
Skuldir hækka meira en eignir

Það telst til tíðinda að skuldir landsmanna jukust nú, annað árið í röð, ekki aðeins hraðar heldur einnig meira en eignir. Á meðan matsverð eigna hækkar um 4% hækka skuldir um 12,4%. Eignir landsmanna hækkuðu nú að verðmæti um rúma 147,4 milljarða á sama tíma og skuldir jukust um 209,3 milljarða umfram eignir. Allt frá árinu 1991 hafa skuldir aldrei aukist meira en matsverð eigna.

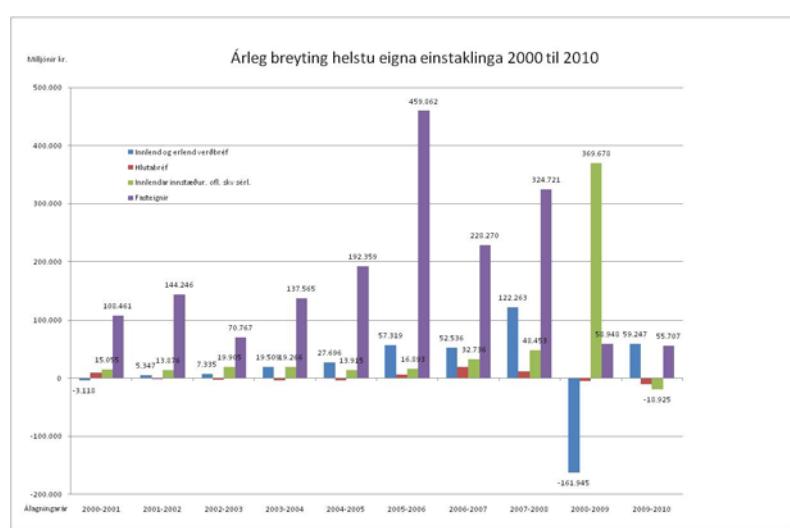
Mest bundið í fasteignum

Stærstur hluti eigna almennings er bundinn í fasteignum. Eignaverð á skattframtölum segir þó ekki alla söguna. Hlutabréf eru færð á nafnverði í árslok og verðbréf eru færð á nafnverði að viðbættum verðbótum í árslok. Það er því nokkuð ljóst að markaðsverð þessara eigna hefur verið vanmetið í gegnum tíðina og breyting á verðmæti þessara eigna því einnig vanmetin.

Fasteignamat hækkar

Fasteignamat framtalinna eigna hækkaði um nú 55,7 milljarða. Skuldir vegna íbúðarkaupa hækkuðu hins vegar um tæpa 92,8 milljarða. Eign landsmanna í verðbréfum hækkaði umtalsvert, eða um 59,2 milljarða, eða 28,1%. Það má heita að þetta sé eini eignaliðurinn sem hækki, ef undan eru skildar innstæður í erlendum bönkum, en landsmenn áttu 11,7 milljarða á erlendum bankareikningum í árslok 2009. Innlendar innstæður lækkuðu hins vegar lítillega á milli ára, eða um 18,9 milljarða

Innstæður lækka

Árið 2009 voru innstæður forskráðar á framtöl landsmanna. Við það hækkuðu innstæður og vextir af innstæðum verulega. Það lítur út fyrir að nær hundrað þúsund fjölskyldur hafi ekki hirt um að telja fram innstæður og vexti af bankainnstæðum. Þannig töldu 72.396 fjölskyldur fram bankainnstæður á framtali 2008. Ári síðar forskráði ríkisskattstjóri bankainnstæður á framtöl 168.693 fjölskyldna.

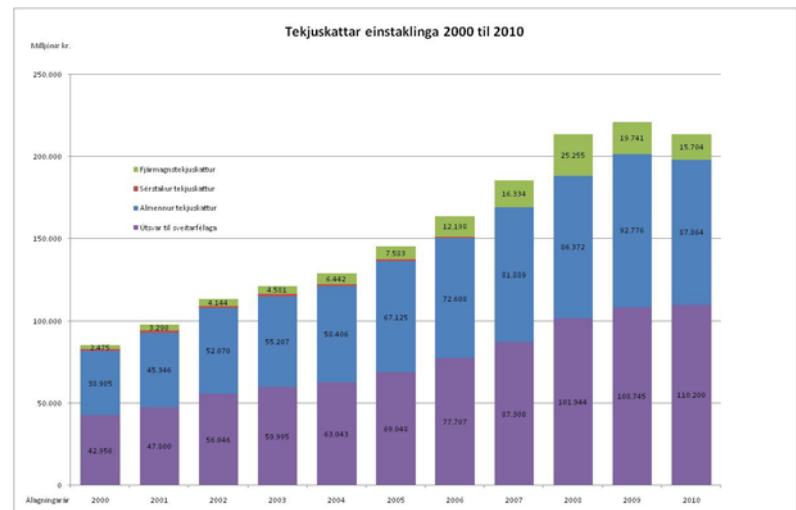
Eignir og skuldir einstaklinga 2009 og 2010

Álagningarár Upphæðir í milljónum króna	Eignir		Breytingar '09-'10		Fjöldi		Breytingar '09-'10	
	2009	2010	Breyting	%	2009	2010	Fjöldi	%
Hrein eign skv. efnahagssrekningi	37.281	35.811	-1.469	-3,9%	7.181	7.060	-121	-1,7%
Innlend og erlend verðbréf	210.656	269.903	59.247	28,1%	23.992	33.184	9.192	38,3%
Ókutæki	196.045	185.329	-10.716	-5,5%	106.097	105.525	-572	-0,5%
Hlutabréf	77.953	68.140	-9.813	-12,6%	51.722	50.644	-1.078	-2,1%
Innlend og erlendum fölögum	16.495	12.628	-3.867	-23,4%	4.891	4.743	-148	-3,0%
Innlendar innstæður, ofl. skv. sérsl.	635.019	616.094	-18.925	-3,0%	168.693	171.003	2.310	1,4%
Innstæður í erlendum bönkum	10.018	11.697	1.679	16,8%	744	686	-58	-7,8%
Aðrar eignir	28.431	28.851	421	1,5%	22.442	22.677	235	1,0%
Áætluð nettó eign viðbót	-	62.876	62.876	*	-	6.941	-	-
Áætluð viðbót við stofn	-	9.421	9.421	*	-	6.940	-	-
Samtals	1.211.898	1.300.751	88.853	7,3%	*	*	*	*
Fasteignir	2.436.145	2.491.852	55.707	2,3%	97.188	96.516	-672	-0,7%
Eignir alls	3.656.776	3.804.222	147.447	4,0%	169.086	178.263	9.177	5,4%
Skuldir vegna íbúðarkaupa	1.058.104	1.150.854	92.750	8,8%	71.257	70.447	-810	-1,1%
Skuldir	1.683.153	1.892.493	209.340	12,4%	102.606	135.887	33.281	32,4%
Eignarskattstofn jákvæður	1.583.538	1.616.916	33.379	2,1%	96.496	94.011	-2.485	-2,6%
Eignarskattstofn, neikvæður	262.670	376.110	113.439	43,2%	37.320	52.690	15.370	41,2%

*Eignir hjóna og sambúðarfolks eru talðar fram sameiginlega og því vísa fjöldatölur til fjölda fjölskyldna sem telur fram eignir en ekki einstaklinga

Tekjuskattar lækka

Tekjuskattar hækkuðu mikið undangenginn áratug samfara hröðum vexti skattstofna. Nú bregður hins vegar svo við að minna er lagt á landsmenn í tekjuskatt en í fyrra. Nú voru rúmir 213,8 milljarðar lagðir á landsmenn í tekjuskatta saman borið við tæpa 221,3 milljarða í fyrra. Tæpum 7,5 milljörðum, eða 3,4%, minna var þannig lagt á tekjur landsmanna í ár.

Tekjuskattar til ríkis lækka

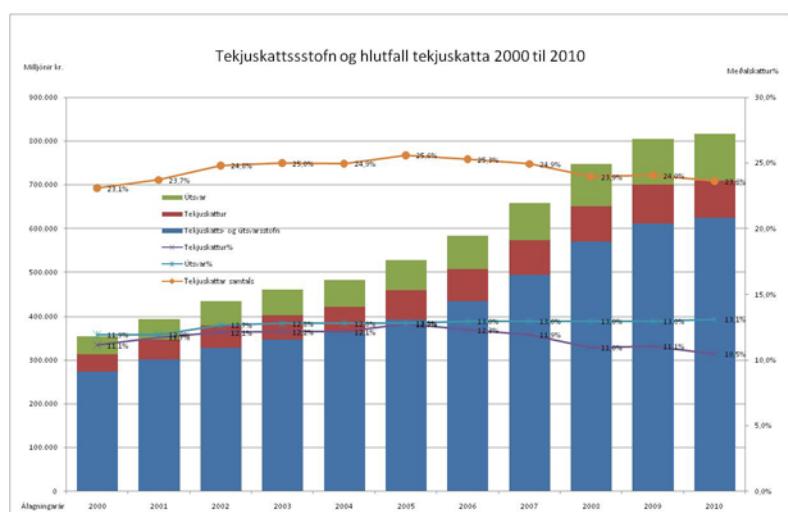
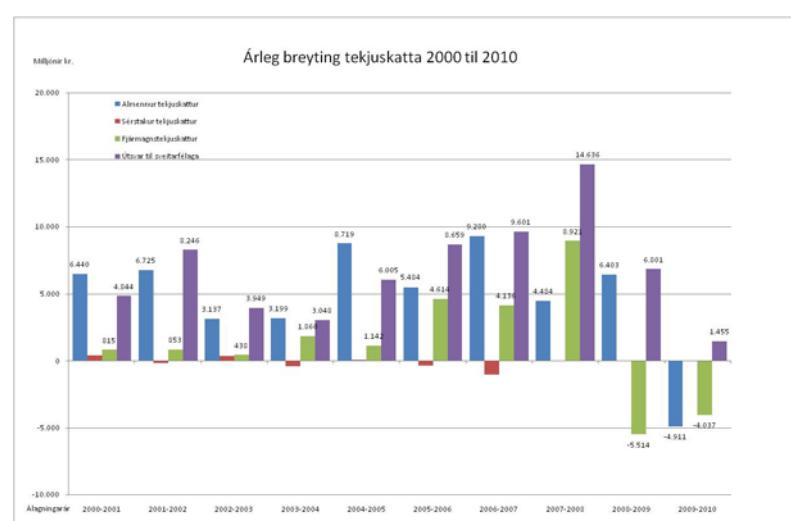
Almennur tekjuskattur lækkaði nú um rúma 4,9 milljarða. Fjármagnstekjuskattur, sem hefur hækkað gríðarlega mikið ár fá ári undanfarinn áratug, lækkaði um rúma fjóra milljarða, eða fimmtung. Útsvar sem rennur til sveitarfélaga hækkaði hins vegar um tæpa 1,5 milljarða, eða 1,3% sem er í samræmi við hækkun útsvarsstofns. Tekjuskattar til ríkis lækkuðu þannig um 8,9 milljarða á milli ára.

Lægra hlutfall af skattstofni

Tekjuskattur og útsvar sem hlutfall af tekjuskattsstofni hafa farið lækkandi á undanförnum árum. Tekjuskattur og útsvar voru nú 23,6% af tekjuskattsstofni, tæpu hálfu prósentí lægri en í fyra. Hlutur ríkisins lækkar vegna hærri persónuafsláttar og lægri tekna í þjóðfélaginu. Hér er um að ræða meðalskattbyrði einstaklinga í landinu.

Skattbreytingar

Skattstofnar og skattkerfið hafa áhrif á það hversu mikinn skatt landsmenn greiða. Almennur tekjuskattur lækkaði nú þrátt fyrir að skatturinn væri hækkaður úr 22,75% í 24,1%. Á miðju ári 2009 var bætt við hátekjuþrepí í

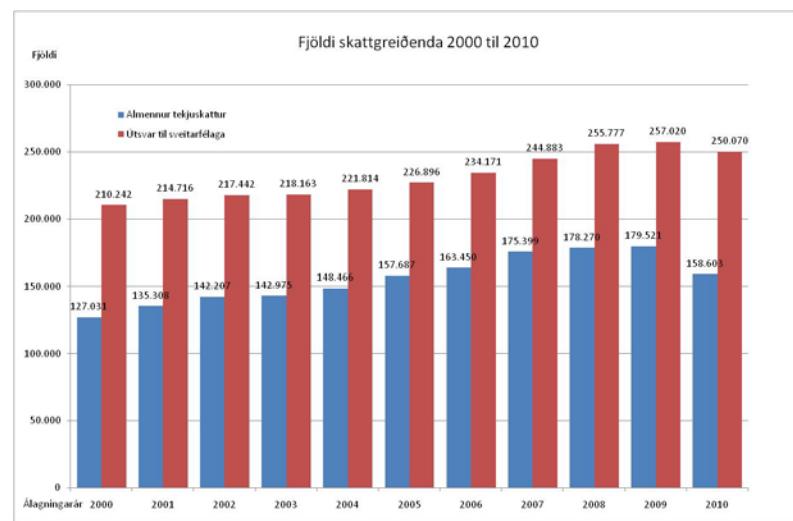
Opinber gjöld einstaklinga 2007 til 2010

Álagningarár (i milljónum króna)	Gjöld		Breyting '09-'10		Fjöldi		Breytingar '09-'10	
	2009	2010	Milljónir	%	2009	2010	Fjöldi	%
Almennur tekjuskattur	92.776	87.864	-4.911	-5,3%	179.521	158.603	-20.918	-11,7%
Sérstakur tekjuskattur	-	-	-	*	-	-	-	*
Fjármagnstekjuskattur	19.741	15.704	-4.037	-20,4%	184.626	182.699	-1.927	-1,0%
Tekjuskattar til ríkissjóðs alls	112.516	103.568	-8.948	-8,0%	* * *	* * *	* * *	*
Útsvar	108.745	110.200	1.455	1,3%	257.020	250.070	-6.950	-2,7%
Tekjuskattar alls	221.262	213.768	-7.493	-3,4%	* * *	* * *	* * *	*
Sérstakur eignarskattur	-	3.817	-	-	-	3.817	* *	*

tekjuskatt á launatekjur sem voru hærri en 700 þúsund á mánuði. Persónuafsláttur var hins vegar hækkaður um 24%, úr 408.409 kr. í 506.466 kr. Skattleysismörk hækkuðu úr 1.143.362 kr. í 1.361.468 kr., eða um rúm 19%. Fjármagnstekjuskattur var einnig hækkaður úr 10% í 15% á miðju ári en um leið var sett 250 þúsund kr. frítekjumark auk þess sem 30% leigutekna eru undanþegnar skatti. Þessi breyting tók einnig gildi um mitt ár 2009. Meðalútsvar í staðgreiðslu var nú 13,1% saman boríð við 12,97%. Útsvarið hækkaði því um 1% á milli ára.

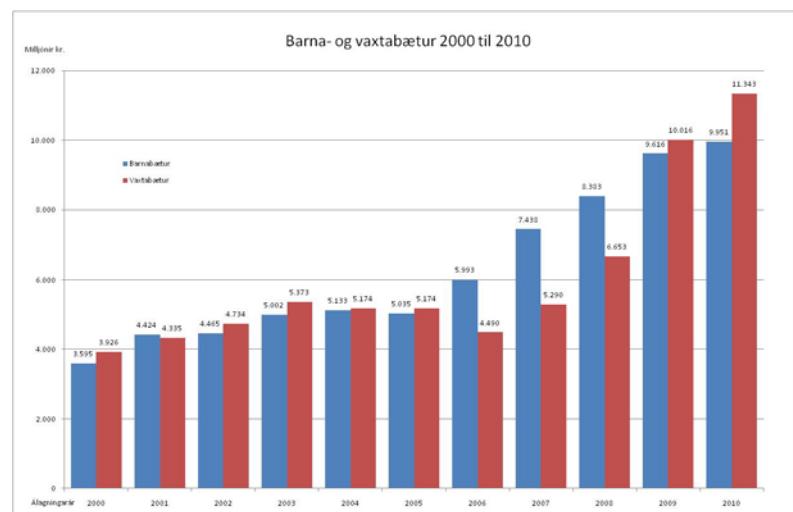
Færri greiða tekjuskatt

Tekjuskattur var nú lagður á 158.603 manns, 20.918 færri en í fyrra. Útsvar er lagt á allar tekjur og því segir fjöldi þeirra sem lagt er á útsvar til um það hversu margir öfluðu tekna í landinu árið 2009. Það lítur þannig út fyrir að 6.950 færri hafa verið með útsvarsskyldar tekjur árið 2009 en árið áður. Tekjuskattur var nú lagður á 63,4% þeirra sem öfluðu tekna í landinu. Undanfarin ár hafa tæplega 70% þeirra sem voru með tekjuskattskyldar tekjur greitt tekjuskatt til ríkisins. Hér er um að ræða þá sem fullnýta persónuafslátt upp í tekjuskatt en tekjuskattur er geiddur af tekjum sem eru talsvert hærri en skattleysismörk.

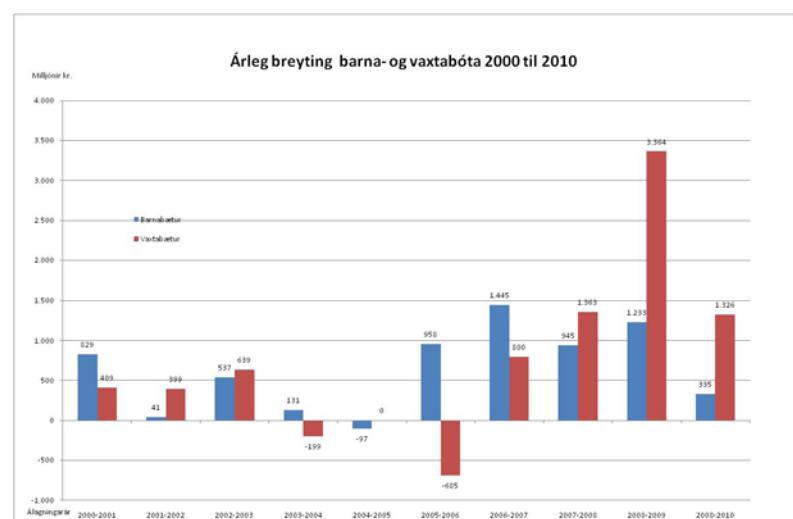
Bætur hækka enn

Ríkið mun nú greiða 69.582 manns rúma 11,3 milljarða í vaxtabætur, eða 4.682 fleiri en í fyrra. Vaxtabætur eru eignatengdar og því ekki ólíklegt að þróun matsverðs eigna, annars vegar, og skulda, hins vegar, hafi leitt til þess að fleirum séu nú reiknaðar bætur. Þá hafa skuldir og vaxtagjöld af fasteignaveðlánum vissulega áhrif. Ríkisskattstjóri reiknaði nú 69.827 foreldrum tæpa 10 milljarða í barnabætur.

Börn, tekjur, skuldir og vextir

Barna- og vaxtabætur hækkuðu nú um 8,5%, eða tæpa 1,7 milljarða. Mest munar hér um vaxtabætur sem hækkuðu um 13,2%. Barnabætur hækkuðu einnig nokkuð á milli ára, eða um 3,5%. Vaxtabætur hafa hækkað mikið á síðustu tveimur árum og skiptir þar mestu að hámarksbætur voru hækkaðar um 37% á milli áranna 2008 og 2009. Vaxtabætur voru hins vegar óbreyttar frá því í fyrra. Barnlausir einhleypingar fá nú að hámarki greiddar 246.944 kr., einstæðir foreldrar fá 317.589 kr. og hjón 408.374 kr. í

vaxtabætur vegna húsnæðiskaupa. Engar breytingar voru gerðar á barnabótakerfinu. Barnabætur hafa því hækkað vegna þess að börnum hefur fjöldað og tekjur lækkað. Barnabætur eru því greiddar með fleiri börnum og skertar minna vegna tekna foreldra.

Auðlegðarskattur lagður á í fyrsta sinn

Svokallaður auðlegðarskattur var nú lagður á í fyrsta sinn. Auðlegðarskattur er 1,25% eignarskattur sem lagður var á þá einhleypingu sem eiga meira en 90 milljónir í eignir um fram skuldir og hjón sem eiga meira 120 milljónir í skuldausar eignir. Nú voru 3.817 milljónir lagðar á eignir 3.817 fjölskyldna í auðlegðarskatt.

Minna rennur til útværpsins

Útværpsgjald var nú lagt á í annað sinn. Útværpsgjald er 17.200 kr. nefskattur sem lagður er á alla landsmenn á aldrinum 16 til 70 ára sem eru með tekjur yfir skattleysismörkum. Þar sem landsmönnum hefur fækkað nokkuð og tekjur minnkað lækkaði skatturinn nú um 118 milljónir á milli ára. Skatturinn var nú lagður á 180.459 manns, 6.881 færri en í fyrra. Gjald í Framkvæmdasjóð aldraðra lækkaði einnig, enda um 8.400 kr. nefskatt að ræða sem lagður er á sama hópinn. Munurinn á fjölda þeirra sem greiða gjald í Framkvæmdasjóð aldraðra og þeirra sem greiða útværpsgjald liggar í því að þeir sem falla frá árinu sleppa við að greiða fyrir dagskrá ríkisútvarpsins.

Opinber gjöld einstaklinga 2007 til 2010

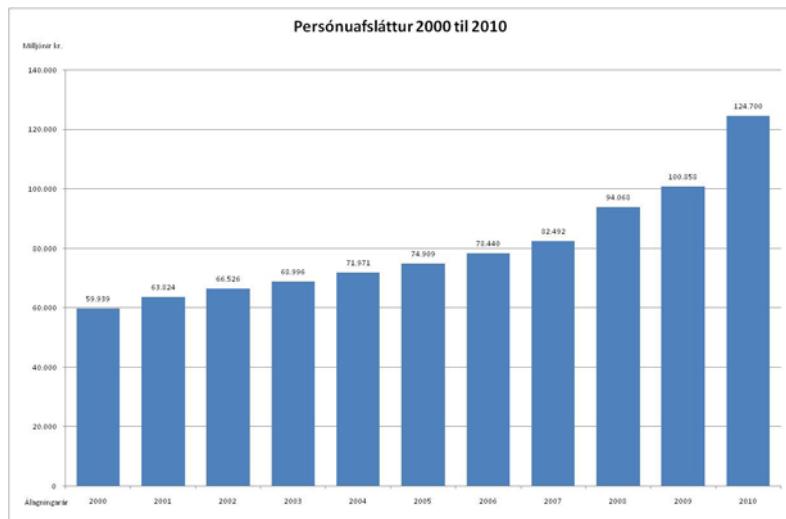
Álagningarár (í milljónum króna)	Gjöld		Breyting '09-'10		Fjöldi		Breytingar '09-'10	
	2009	2010	Milljónir	%	2009	2010	Fjöldi	%
Gjald í framkvæmdasjóð aldraðra	1.429	1.516	87	6,1%	189.698	180.495	-9.203	-4,9%
Útværpsgjald	3.222	3.104	-118	-3,7%	187.340	180.459	-6.881	-3,7%
Tryggingagjald	1.453	1.660	207	14,2%	19.266	20.663	1.397	7,3%

Tryggingagjald hækkar mikið

Tryggingagjald, sem lagt er á launagreiðslur einstaklinga með rekstur á eigin kennitölu, var nú 1.660 milljónir, hækkaði um 207 milljónir frá fyrra ári. Tryggingagjald var hækkað á miðju ári úr 5,34% í 7%, og svo aftur um síðustu áramót í 8,65%. Álagningarhlutfall tryggingagjalds hefur þannig hækkað um 62% á einu ári.

Persónuafsláttur hækkar

Persónuafsláttur hækkaði nú mikið frá því í fyrra, eða um 23,7%. Þetta er meginþýringin á því að tekjur ríkisins af tekjuskatti lækka nú á milli ára, þrátt fyrir að skatturinn hafi verið hækkaður. Kostnaður ríkisins af persónuafslætti var nú 124,7 milljarðar en þar af voru 103,9 milljarðar nýttir á móti reiknuðum tekjuskatti. Nú voru 8 milljarðar nýttir til greiðslu útsvars. Kostanaður ríkisins við að greiða útsvar einstaklinga sem ekki nýta persónuafslátt að fullu upp í tekjuskatt var þannig 40,7% hærri í ár

en í fyrra. Hér fer aftur saman almenn tekjulækkun í þjóðfélaginu og rifleg hækjun persónuafsláttar. Þeir sem ekki nýta persónuafslátt á móti reiknuðum tekjuskatti nýta hann til greiðslu útsvars, sem hefur í för með sér kostnað fyrir ríkið. Ónýttur persónuafsláttur hækkað mjög mikið en 41.553 manns nýttu ekki persónuafslátt að fullu, en skattleysismörk hækkuðu sem fyrr segir um 19% á milli ára.

Sjómannaaafsláttur hækkar

Sjómannaaafsláttur hækkaði nú nokkuð eða um 17,4%, en nú fengu 5.720 sjómenn samtals 1.297 milljónir í sérstakan skattaafslátt vegna sjómannsstarfa. Hér er um meiri hækjun að ræða en sést hefur í mörg ár. Líklega skýrist það af svokölluðum strandveiðum, sem teknar voru upp á síðasta ári. Sjómenn fá nú 987 kr. fyrir hvern útreiknaðan sjómannsdag, eða 12,9% meira en í fyrra.

Ráðstöfun persónuafsláttar 2009 og 2010

Álagningarár (í milljónum króna)	Gjöld 2009	Gjöld 2010	Breyting '09-'10 Milljónir	Breyting '09-'10 %	Fjöldi 2009	Fjöldi 2010	Breytingar '09-'10 Fjöldi	Breytingar '09-'10 %
Persónuafsláttur einstaklings á ári Sjómannaaafsláttur á dag	408.409	506.466	98.057	24,0%				
	874	987	113	12,9%				
Persónuafsláttur	99.691	123.336	23.644	23,7%	244.097	243.522	-575	-0,2%
Ráðstöfun persónuafsláttar:								
Til greiðslu tekjuskatts	87.099	103.909	16.810	19,3%	237.674	235.970	-1.704	-0,7%
Til greiðslu útsvars	5.690	8.009	2.318	40,7%	72.244	85.486	13.242	18,3%
Til greiðslu fjármagnstekjuskatts	406	498	92	22,6%	19.247	36.733	17.486	90,9%
Ónýttur persónuafsláttur	6.558	10.988	4.429	67,5%	32.831	41.553	8.722	26,6%
Samtals	99.754	123.403	23.649	23,7%	*	*	*	*
Sjómannaaafsláttur í tekjuskatt	1.105	1.297	192	17,4%	5.736	5.720	-16	-0,3%
Skattaafsláttur samtals	100.858	124.700	23.841	23,6%				
Millifærður frá maka	2.130	2.697	567	26,6%	12.394	12.021	-373	-3,0%